

המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות (מקא"ם) - השתלבות חיילי מקא"ם שהתגייסו בשנים 1993-2010 בשירות הצבאי ובחיים האזרחיים

נועם פישמן ■ אברהם וולדה-צדיק ■ דניז נאון

המחקר נערך ביוזמת הפדרציה היהודית של קליבלנד ובמימונה
ובוצע על ידי מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל בשיתוף עם צה"ל ועם המוסד
לביטוח לאומי

**המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות (מקא"ם) -
השתלבות חיילי מקא"ם שהתגייסו בשנים 1993-2010
בשירות הצבאי ובחיים האזרחיים**

נועם פישמן אברהם וולדה-צדיק דניז נאון

המחקר נערך ביוזמת הפדרציה היהודית של קליבלנד ובמימונה
ובוצע על ידי מכון מאיירס-ג'ונינט-ברוקדייל בשיתוף עם צה"ל ועם המוסד לביטוח לאומי

עריכת לשון : רויטל אביב מתוק
תרגום לאנגלית (תמצית מחקר והודעת פרסום) : אוולין איבל
עיצוב גרפי : ענת פרקו-טולדנו

מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל

היחידה לחקר התעסוקה

ת"ד 3886

ירושלים 9103702

טלפון : 02-6557400

פקס : 02-5612391

כתובת האינטרנט : brookdale.jdc.org.il

עוד פרסומים של המכון בנושא

כאהן-סטרבצינסקי, פ., עמיאל, ש., קונסטנטינוב, ו. (2016). מצבם של צעירים בישראל בתחומי חיים מרכזיים. דמ-16-736

בן סימון, ב., כאהן-סטרבצינסקי, פ. (2016). תכניות הכנה לעולם העבודה : לקחים מספרות המחקר ולמידה מתכנית "מית"ר הבית של סוזן". דמ-16-735

קונסטנטינוב, ו. (2015). מגמות בהשתלבותם של עולי ברית המועצות לשעבר בחברה הישראלית בשני העשורים האחרונים. דמ-15-674

קינג, י., פישמן, נ., וולדה-צדיק, א. (2012). לאחר עשרים שנה בישראל: סקר יוצאי אתיופיה הוותיקים. דמ-12-615

את הפרסומים אפשר להוריד ללא תשלום מאתר המכון : brookdale.jdc.org.il

תקציר

רקע

המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות (מקא"ם) היה מיזם ייחודי שסייע לצעירים ולצעירות בסיכון להתגייס לצה"ל ולהשלים שירות צבאי משמעותי ופורה. החיילים והחיילות שהתגייסו למקא"ם הגיעו בדרך כלל מרקע סוציו-אקונומי נמוך ואחוז לא מבוטל מהם השתייכו לקבוצות מיעוט, בעיקר עולים חדשים. רמת השכלתם הייתה נמוכה, הם אופיינו כבסיכון בשל "קשיי הסתגלות" ולחלק ניכר מהם היו תיקים פליליים. מקא"ם הציע לחיילים ולחיילות אלה תוכנית מיוחדת של טירונות בסיסית וחונכות, שנועדה לתמוך בהם בשירותם הצבאי ולהכינם לעולם העבודה ולחיים האזרחיים לאחר שחרורם מן הצבא.

מטרות

המחקר נועד לתאר את מאפייני הרקע של החיילים והחיילות שהתגייסו למקא"ם בשנים 1993-2010, ולהעריך את השתלבותם בשירות הצבאי ואת השתלבותם בחיים האזרחיים.

שיטה

המחקר שילב מידע שסופק על ידי צה"ל בנוגע לרקע של חיילי מקא"ם ולשירותם הצבאי עם נתונים מן המוסד לביטוח לאומי. שילוב זה יצר הזדמנות ייחודית לעקוב אחר חיילי מקא"ם במשך שירותם הצבאי ועד כ-15 שנים לאחר שחרורם.

כדי לבחון את מידת התרומה של התוכנית למשתתפיה, הושאו תוצאות חיילי מקא"ם לאלה של שתי קבוצות שונות:

1. כ-20,000 יהודים בגיל 25-37 אשר נדגמו באופן אקראי מנתוני המוסד לביטוח לאומי.
2. כ-30,000 אנשים שקיבלו ציונים דומים במדדי מיון נבחרים של צה"ל, אך לא שירתו בצבא.

ממצאים מרכזיים

אף על פי שלחיילי ולחיילות מקא"ם יותר מאפייני סיכון, רובם סיימו את שירותם הצבאי והשתלבו בהצלחה בחיים האזרחיים. נמצא גם שיפור ניכר לאורך הזמן ברוב המדדים שנבדקו במחקר.

שיעורי התעסוקה של משוחררי מקא"ם היו גבוהים יותר משיעורי התעסוקה שנמצאו באוכלוסייה היהודית הכללית, אבל הם היו תלויים מעט יותר בקצבת הבטחת הכנסה והיציבות המשפחתית שלהם הייתה נמוכה יותר. החיסרון המשמעותי ביותר שנמצא בקרבם היה ברמת הכנסתם מעבודה. כצפוי נמצא יתרון משמעותי לטובת חיילי מקא"ם לעומת הקבוצה שלא שירתה כלל.

סיכום

בתוכנית מקא"ים לא נערך ניסוי שאפשר הערכה מדויקת של השפעתה. יחד עם זאת, יש עדויות לתרומה של התוכנית להגדלת שיעור התעסוקה של משתתפיה, וייתכן שגם להפחתת התלות שלהם בקצבאות ולהגברת היציבות המשפחתית שלהם.

תמצית המחקר

1. רקע

המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות (מקא"ם) היה מיזם ייחודי שסייע לנערים ולנערות בסיכון להתגייס לצה"ל ולהשלים שירות צבאי משמעותי ופורה. החיילים והחיילות שהתגייסו לתוכנית מקא"ם (להלן חיילי מקא"ם) הגיעו בדרך כלל מרקע סוציו-אקונומי נמוך ואחוז לא מבוטל מהם השתייכו לקבוצות מיעוט, בעיקר עולים חדשים. רמת השכלתם הייתה נמוכה, הם אופיינו כבסיכון בשל "קשיי הסתגלות" ולחלק ניכר מהם היו תיקים פליליים.

המטרות העיקריות של מקא"ם, כפי שתוארו בהחלטת הממשלה בשנת 1981, היו "קידום מירבי של כל פרט מן האוכלוסיות החלשות ושילובו, ככל הניתן, במילוי תפקידים בצבא ובמשק האזרחי" (מקא"ם, 2012).

תוכנית מקא"ם שאפה להשיג מטרות אלה באמצעות:

- יצירת מסלול ייחודי של טירונות לחיילי מקא"ם
 - מתן סיוע שאפשר לחיילים לסיים בהצלחה את הטירונות ולהשתלב בהצלחה ביחידות שהוצבו בהן בסיומה
 - מתן הדרכה למפקדים כיצד לעזור לחיילים להשתלב ביחידות השונות לאחר סיום הטירונות
 - ציוות חונכים לחיילים אשר הדריכו אותם בשירותם הצבאי
 - מתן סיוע לחיילים אשר לא סיימו את לימודיהם בבית הספר התיכון, להשיג תעודת השלמת השכלה או תעודת בגרות
 - הצעת הכשרה מקצועית אזרחית לחיילים נבחרים
- דוח זה מתאר את מאפייני הרקע של חיילי מקא"ם ומסכם מבחר תוצאות הקשורות לשירותם הצבאי ולהשתלבותם בחיים האזרחיים בתור בוגרים.

2. שיטת המחקר

מחקר זה שילב מידע שסופק על ידי צה"ל בנוגע לרקע של חיילי מקא"ם ולשירותם הצבאי עם נתוני אורך מן המוסד לביטוח לאומי. שילוב זה יצר הזדמנות ייחודית לעקוב אחרי החיילים במשך שירותם הצבאי ועד כ-15 שנים לאחר שחרורם. המחקר עקב אחר חיילי מקא"ם שהתגייסו בין השנים 1993-2010. המוסד לביטוח לאומי הוסיף מידע בנוגע לשנים 1995-2012.

למחקר שני מוקדים מרכזיים:

1. הערכת השתלבות חיילי מקא"ם בשירות הצבאי
2. הערכת השתלבות משוחררי מקא"ם בחיים האזרחיים

את ההשתלבות בשירות הצבאי הערכנו באמצעות ניתוח נתוני צה"ל. בדקנו נתונים על השלמת השירות הצבאי, על רכישת מקצוע לחיים האזרחיים, על הליכים משמעותיים ועל שירות במילואים לאחר השחרור. את השתלבות משוחררי מקא"ם בחיים האזרחיים הערכנו באמצעות ניתוח הנתונים של המוסד לביטוח הלאומי.¹ התמקדנו בשלושה תחומים: תעסוקה, תלות בקצבת הבטחת הכנסה ובקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי והקמת משפחה ויציבותה. ראשית בחנו את מצבם של משוחררי מקא"ם בתחומים אלה כדי להעריך האם רובם משתלבים בהצלחה בחיים האזרחיים. לאחר מכן השווינו את התוצאות של חיילי מקא"ם לתוצאות שהתקבלו בשתי קבוצות שונות:

1. האוכלוסייה היהודית הכללית בגיל 25-37: דגימה אקראית של כ-10,000 גברים ו-10,000 נשים מן האוכלוסייה היהודית הכללית בגיל 25-37 אשר נדגמו מנתוני המוסד לביטוח לאומי.
2. כ-10,000 גברים ו-20,000 נשים שקיבלו ציונים דומים במדדי מיון נבחרים של צה"ל, אך לא שירתו בצבא.

חיילי מקא"ם היו ייחודיים מכיוון שהם נבחרו בתור מועמדים לתוכנית לאחר תהליך מיון קפדני אשר נסמך על מקבץ מדדים. בהתייעצות עם צה"ל, הקבוצה השנייה של הגברים שלא שירתו נבחרה על פי ציוניהם במדד מיון של צה"ל אשר בדק את רמת הסיכון לקשיי הסתגלות (קה"ס).² וידאנו כי קבוצה זאת דומה גם במדדי המיון האחרים של צה"ל (דירוג פסיכוטכני ראשוני – דפ"ר, ציון השכלה ראשוני – צה"ר וקבוצות איכות – קב"א). לא נעשה שימוש במדד הקה"ס בקרב נשים בתהליך המיון, לכן כדי ליצור את הקבוצה הזאת הסתמכנו על מדדי המיון האחרים (דפ"ר, צה"ר וקב"א).

התאמה סטטיסטית נעשתה כדי לוודא שקבוצת חיילי מקא"ם והקבוצה השנייה של אלה שלא שירתו בצבא יהיו דומות זו לזו. יצרנו סדרת פרופילים (או תת-קבוצות) לגברים ולנשים במקא"ם המבוססת על שנת גיוסם ועל ציוניהם במדדי המיון של צה"ל. לאחר מכן, בדקנו את אחוזי חיילי מקא"ם בכל אחד מן הפרופילים, ויצרנו משקולות לקבוצה של אלה שלא שירתו המבוססות על אחוזים אלה. מצאנו כי בזמן הגיוס, קבוצת חיילי מקא"ם והקבוצה השנייה היו דומות מאוד זו לזו במדדים שהיו זמינים לנו, במיוחד לאחר שערכנו התאמות סטטיסטיות לכמה הבדלים ראשוניים שנמצאו. עם זאת, ייתכן שהאנשים שלא שירתו בצבא היו שונים מחיילי מקא"ם במאפיינים לא נצפים הקשורים להחלטה לא לשרת כלל.

¹ מעקב זה התייחס לפרק זמן של בין 1-15 שנים משנת השחרור של כל חייל ועד שנת 2012, בהתאם לשנת השחרור האישית של כל חייל.

² רק גברים עם ציון של בין 40 ל-50 במדד קשיי ההסתגלות נכללו בבדיקה זו. ציון זה מייצג את הרוב המכריע (85%) של חיילי מקא"ם. גברים ללא ציון קה"ס לא נכללו.

הן בעבור הגברים והן בעבור הנשים, הקבוצה השנייה עשויה לייצג מה היה קורה לחיילי מקא"ם אילו לא היו משרתים בצבא. אף על פי כן, השוואה זו עלולה להיות מוטת לטובת חיילי מקא"ם, כיוון שאי-שירות יכול להיות אינדיקטור לכך שהקבוצה שלא שירתה הייתה בעלת מאפייני סיכון רבים יותר מקבוצת חיילי מקא"ם.³

אחד המוקדים המרכזיים בדוח הוא ניסיונו לבדוק את תרומת התוכנית להשתלבות משוחררי מקא"ם⁴ בחיים האזרחיים. בהשוואה לאוכלוסייה היהודית הכללית, ציפינו למצוא תוצאות נמוכות יותר בקרב חיילי מקא"ם בשל הרקע שממנו באו. כך, היעדר הבדלים או הבדלים קטנים יעידו על השתלבות מוצלחת. בהשוואה לקבוצה של אלה שלא שירתו כלל בצה"ל ציפינו למצוא תוצאות גבוהות יותר בקרב חיילי מקא"ם. כך, שאם הן יהיו דומות לתוצאות של אלו שלא שירתו, תהיה בכך אינדיקציה להיעדר השפעה או אפילו להשפעה שלילית.

3. ממצאים מרכזיים

3.1 מאפייני רקע

כ-20% מחיילי מקא"ם היו עולים וקרוב ל-15% מחיילי מקא"ם קיבלו סיוע כספי מצה"ל, נתון שהצביע על קשיים כלכליים בביתם. 58% מן החיילים ו-14% מן החיילות לא השלימו את לימודיהם בבית הספר התיכון בזמן גיוסם לתוכנית. לכן, אין זה מפתיע שחיילי מקא"ם קיבלו ציונים נמוכים מאוד במדדי המיון של צה"ל בזמן תהליך גיוסם. יתרה מכך, החיילים בתוכנית עברו תהליך מיון נוסף להערכת "קשיי הסתגלות". קיומם של קשיים כאלה היו קריטריון מרכזי להכללתם בה.

3.2 השתלבות בשירות הצבאי

רוב החיילים והחיילות במקא"ם השלימו את שירותם הצבאי. למעשה, רבים בחרו לשרת זמן רב יותר מן הנדרש מהם בתוכנית. אך עדיין 33% מן החיילים ו-13% מן החיילות לא השלימו את דרישות השירות של התוכנית. אין זה מפתיע שהסיבה המרכזית לשחרור מוקדם בקרב החיילים הייתה "קשיי הסתגלות". בקרב החיילות הסיבה המרכזית לשחרור מוקדם הייתה בעיות בריאות.

3.3 תרומת תוכנית מקא"ם להשתלבות בחיים האזרחיים

התמקדנו בשלושה תחומים: תעסוקה, תלות בקצבת הבטחת הכנסה וקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי והקמת משפחה ויציבותה.

³ הבדיקה שלנו כללה קבוצה שלישית שהיו בה גברים שקיבלו פטור מצה"ל בשל ציוני הקה"ס שלהם. ציוני הקה"ס של גברים אלה היו גבוהים אף יותר מציוני הקה"ס של חיילי מקא"ם, דבר המצביע על כך כי קשיי ההסתגלות שלהם היו חמורים מן המותר בצבא, אפילו במקא"ם. התוצאות שלהם היו דומות מאוד לקבוצת הגברים שהיו להם ציוני קה"ס זהים לאלה של חיילי מקא"ם, אך לא שירתו בשל סיבות אחרות, ולכן תוצאות ההשוואה לקבוצה זו אינן מוצגות בדוח.

⁴ כולל חיילים אשר נשרו מן התוכנית וחיילים שהשלימו אותה בהצלחה.

ציפינו למצוא שתוצאות חיילי מקא"ם יהיו באמצע, בין שתי הקבוצות האחרות: טובות פחות מן התוצאות בקרב בני אותו הגיל באוכלוסייה היהודית, וטובות יותר מן התוצאות בקרב האנשים שלא שירתו כלל (הקבוצה השנייה).

גברים

- **תעסוקה:** שיעורי התעסוקה בקרב משוחררי מקא"ם היו גבוהים מעט יותר משיעורי התעסוקה בקרב האוכלוסייה היהודית הכללית. בעוד רמת ההכנסה מן העבודה הייתה נמוכה יותר, השכר הממוצע היה גבוה משכר המינימום ועלה עם הגיל. נוסף על כך, שיעורי התעסוקה ורמת ההכנסה בקרב משוחררי מקא"ם היו גבוהים יותר משיעורים אלה בקרב הקבוצה שלא שירתה כלל בצבא.
- **קצבת הבטחת הכנסה וקצבת נכות:** על אף שנמצאה תלות רבה יותר בקצבת הבטחת הכנסה בקרב משוחררי מקא"ם לעומת תלות זאת בקרב האוכלוסייה היהודית הכללית, אין זה מצב כרוני. נמצא כי רק שיעור קטן קיבלו את הקצבה בשנת 2012. משוחררי מקא"ם היו תלויים פחות בקצבאות לעומת הקבוצה שלא שירתה כלל בצבא.
- שיעור המקבלים קצבאות נכות בקרב משוחררי מקא"ם היה דומה לשיעור זה בקרב האוכלוסייה היהודית הכללית.
- **הקמת משפחה ויציבותה:** מצבם המשפחתי של משוחררי מקא"ם היה דומה לזה שבקרב האוכלוסייה היהודית הכללית. אך שיעור הגירושין בקרב משוחררי מקא"ם היה גבוה יותר.
- שיעור גבוה יותר בקרב משוחררי מקא"ם נישאו ונולדו להם ילדים לעומת הקבוצה שלא שירתה כלל בצבא. שיעור הגירושין היה דומה בשתי הקבוצות מה שמעיד על יציבות משפחתית גבוהה יותר בקרב משוחררי מקא"ם.

נשים

- **תעסוקה:** שיעורי התעסוקה בקרב משוחררות מקא"ם היו דומים לשיעורי התעסוקה בקרב אוכלוסיית הנשים היהודית הכללית. רמת ההכנסה מן העבודה הייתה נמוכה והשכר הממוצע היה קרוב לשכר המינימום ולא עלה במשך הזמן. בקרב משוחררות מקא"ם נמצאו שיעורי תעסוקה גבוהים יותר ורמת שכר גבוהה יותר לעומת הקבוצה שלא שירתה בצבא, על אף שיתרונות אלה היו נמוכים יותר מאלה שנמצאו בקרב הגברים.
- **קצבת הבטחת הכנסה וקצבת נכות:** קבלת קצבת הבטחת הכנסה הייתה שכיחה יותר בקרב משוחררות מקא"ם לעומת בקרב אוכלוסיית הנשים היהודית הכללית. אך כמו בקרב הגברים, לא הייתה זו תלות כרונית ובשנת 2012 רק שיעור קטן ממשוחררות מקא"ם קיבלו את הקצבה. משוחררות מקא"ם היו תלויות פחות בקצבה לעומת הקבוצה שלא שירתה כלל בצבא.
- שיעור המקבלות קצבת נכות היה דומה לשיעור זה בקרב אוכלוסיית הנשים היהודית הכללית.

▪ **הקמת משפחה ויציבותה:** באופן כללי, המצב המשפחתי של משוחררות מקא"ם היה יציב פחות מן המצב המשפחתי של הנשים באוכלוסייה היהודית הכללית, אך היה יציב יותר מן המצב המשפחתי של הקבוצה שלא שירתה כלל בצבא.

ממצאים אלה מראים כי אף על פי שלחיילי ולחיילות מקא"ם היו יותר מאפייני סיכון, רובם סיימו את שירותם הצבאי והשתלבו בהצלחה בחיים האזרחיים. מצאנו גם שיפור ניכר לאורך הזמן ברוב המדדים שנבדקו במחקר. שיעורי התעסוקה של משוחררי מקא"ם היו גבוהים יותר משיעורי התעסוקה בקרב האוכלוסייה היהודית הכללית, אבל הם היו תלויים מעט יותר בקצבת הבטחת הכנסה והיציבות המשפחתית שלהם הייתה נמוכה יותר. החיסרון המשמעותי ביותר שנמצא בקרבם היה ברמת הכנסתם מעבודה. כצפוי נמצא יתרון משמעותי לטובת חיילי מקא"ם לעומת הקבוצה שלא שירתה כלל.

לסיכום, בתוכנית מקא"ם לא נערך ניסוי שאפשר הערכה מדויקת של השפעתה. יחד עם זאת, יש עדויות לתרומת התוכנית להגדלת שיעור התעסוקה של משתתפיה, וייתכן שגם להפחתת התלות שלהם בקצבאות ולהגברת היציבות המשפחתית שלהם.

דברי תודה

אנו מבקשים להודות לאנשים הרבים שאפשרו את כתיבת הדוח. בראש ובראשונה להנהגה המקצועית והמתנדבת של הפדרציה היהודית של קליבלנד אשר יזמה את המחקר. היה זה רק צעד נוסף במאמץ הרב השנתי שלהם לסייע למרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות (מקא"ם) של צה"ל. זוהי השתקפות של מחויבותם העמוקה לקידום ההשתלבות של הקבוצות החלשות ביותר בצה"ל ובחברה הישראלית. הצעותיהם והערותיהם בכל אחד משלבי המחקר היו קריטיות בחשיבותן להטמעתו.

אנו מודים לצה"ל ולמחלקת המחקר של המוסד לביטוח לאומי על נכונותם לעבוד יחד כדי לשלב את הנתונים על השירות הצבאי של המתגייסים עם קובצי הנתונים של המוסד לביטוח לאומי על אינדיקטורים מרכזיים של השתלבות בחיים האזרחיים. שיתוף פעולה זה יצר הזדמנות ייחודית לעקוב אחר מגוייסי מקא"ם במשך שירותם הצבאי ועד כ-15 שנים לאחר שחרורם. מלבד הנגשת המידע, התשומות המקצועיות שלהם לתכנון המחקר ולניתוח הנתונים היו יקרות ערך.

תודה לנעה אזולאי ולרינת אדלר מחיל החינוך בצה"ל, לפרופ' דניאל גוטליב, סמנכ"ל מחקר ותכנון במוסד לביטוח לאומי ולעמיתיהם אשר לא חסכו מאמצים כדי להפוך את זה לאפשרי.

תוכן עניינים

1	1. מבוא
3	1.1 מטרות התוכנית
3	1.2 תיאור התוכנית
3	1.3 מבנה הדוח
3	2. שיטת המחקר
4	3. מאפייני הרקע של חיילי מקא"ם לאורך השנים
4	3.1 מאפיינים סוציו-אקונומיים
6	3.2 מדדי המיון של צה"ל
9	4. השתלבות חיילי מקא"ם בשירות הצבאי בשנים 1993-2010
9	4.1 השלמת השירות והסיבות לשחרור מוקדם
11	4.2 רכישת מקצוע לחיים האזרחיים
11	4.3 הליכי משמעת
13	4.4 שירות מילואים
13	5. תרומת תוכנית מקא"ם להשתלבות בחיים האזרחיים
13	5.1 מדדי ההשתלבות בשנת 2012
20	5.2 מדדי השתלבות בחיים האזרחיים, שנה עד 15 שנים לאחר השחרור מן הצבא
24	6. סיכום
25	מקורות

רשימת לוחות

	פרק 1: מבוא
2	לוח 1: מספר הנשים והגברים שגויסו לתוכנית מקא"ם בין השנים 1993-2010
	פרק 3: מאפייני הרקע של חיילי מקא"ם לאורך השנים
6	לוח 2: מאפיינים סוציו-אקונומיים של חיילי מקא"ם, לפי מין ושנת הגיוס
8	לוח 3: ציונים ממוצעים של מדדי המיון של צה"ל, לפי מין ושנת גיוס
8	לוח 4: התפלגות ציוני צה"ר בקרב כל חיילי מקא"ם, לפי מין ושנת גיוס
	לוח 5: התפלגות ציוני הקב"א בקרב כל חיילי מקא"ם ובקרב כל יתר המלש"בים, בשנים 1996-2001
9	לוח 6: התפלגות ציוני הקה"ס בקרב הגברים במקא"ם, לפי שנת גיוס
	פרק 4: השתלבות חיילי מקא"ם בשירות הצבאי בשנים 1993-2010
10	לוח 7: השלמת השירות בצה"ל וסיבות לשחרור מוקדם, לפי מין ושנת גיוס

- 11 לוח 8 : השתתפות חיילי מקא"ם בקורסי הכשרה מקצועיים, לפי מין ושנת גיוס
- 12 לוח 9 : תלונות שעולות למשפט, זמן מחבוש והארכת זמן השירות, לפי מין ושנת הגיוס
- 13 לוח 10 : משוחררי מקא"ם ששירתו במילואים, לפי מין ושנת גיוס

פרק 5 : תרומת תוכנית מקא"ם להשתלבות בחיים האזרחיים

- לוח 11 : מדדי ההשתלבות בחיים האזרחיים בשנת 2012 בקרב משוחררי מקא"ם, בקרב
קבוצת הגברים שלא שירתו כלל ובקרב הגברים באוכלוסייה היהודית הכללית בגיל
18 37-25

- לוח 12 : מדדי ההשתלבות בחיים האזרחיים בשנת 2012 בקרב משוחררות מקא"ם, בקרב
קבוצת הנשים שלא שירתו כלל ובקרב הנשים באוכלוסייה היהודית הכללית בגיל
19 37-25

רשימת תרשימים

פרק 5 : תרומת תוכנית מקא"ם להשתלבות בחיים האזרחיים

- תרשים 1 : שיעור משוחררי מקא"ם שהיו מועסקים שישה חודשים או יותר ב-15 השנים
הראשונות לאחר שחרורם מן הצבא, ושיעור המועסקים מקרב הגברים בקבוצת
20 הגברים שלא שירתו כלל
- תרשים 2 : הכנסתם הממוצעת של משוחררי מקא"ם מעבודה, ב-15 השנים הראשונות לאחר
שחרורם מן הצבא, והכנסתם הממוצעת מעבודה של הגברים בקבוצת הגברים
21 שלא שירתו כלל, כולל אלה שלא היו מועסקים
- תרשים 3 : שיעור משוחררות מקא"ם שהיו מועסקות שישה חודשים או יותר ב-12 השנים
הראשונות לאחר שחרורן מן הצבא, ושיעור המועסקות מקרב הנשים בקבוצת
22 הנשים שלא שירתו כלל
- תרשים 4 : הכנסתן הממוצעת של משוחררות מקא"ם מעבודה, ב-12 השנים הראשונות לאחר
שחרורן מן הצבא, והכנסתן הממוצעת מעבודה של הנשים בקבוצת הנשים שלא
22 שירתו כלל, כולל אלה שלא היו מועסקות
- תרשים 5 : שיעור משוחררי מקא"ם שקיבלו קצבת הבטחת הכנסה לפחות חודש אחד בשנה
ב-15 השנים הראשונות לאחר השחרור מן הצבא, ושיעור הגברים שקיבלו קצבה זו
23 מקרב קבוצת הגברים שלא שירתו כלל
- תרשים 6 : שיעור משוחררות מקא"ם שקיבלו קצבת הבטחת הכנסה לפחות חודש אחד בשנה
ב-12 השנים הראשונות לאחר השחרור מן הצבא, ושיעור הנשים שקיבלו קצבה זו
24 מקרב קבוצת הנשים שלא שירתו כלל